

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МАЛОЧИСЕЛЬНИХ ГРУП ЯК ПРОЯВ СТРУКТУРНИХ ДИСПРОПОРЦІЙ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

FINANCIAL AND ECONOMIC CONSEQUENCES OF SMALL GROUPS AS A MANIFESTATION OF STRUCTURAL DISPROPORTIONS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM

В умовах демографічного спаду та обмеженого бюджетного фінансування все більшої актуальності набувають питання щодо підвищення ефективності використання ресурсів у закладах освіти. Метою дослідження є виявлення фінансово-економічних ризиків, пов'язаних із функціонуванням малочисельних академічних груп у системі вищої освіти, та обґрунтування підходів до їх оптимізації. Методологія дослідження базується на застосуванні структурного аналізу, елементів економічного моделювання, порівняльної оцінки витрат і логіко-функціонального узагальнення. У результаті встановлено, що малокомплектні групи спричиняють диспропорції у витратній структурі освітніх програм, знижують економічну ефективність освітнього процесу та ускладнюють управлінські рішення. Практична значущість роботи полягає у формулюванні рекомендацій щодо адаптації фінансових моделей, які враховують ефект масштабу, та розробці управлінських механізмів для забезпечення стабільності освітніх інституцій.

Ключові слова: малочисельні групи, фінансування вищої освіти, структурні диспропорції, освітні програми, ризики та обмеження, ефективність використання ресурсів, державне замовлення, якість підготовки фахівців.

The relevance of the study is determined by the need to rethink the financial and economic mechanisms of the higher education system in the context of demographic decline, labour market transformation and growing resource constraints. The formation of small academic groups, which is increasingly observed in higher education institutions, is not only an organisational problem, but also a manifestation of deeper structural imbalances that affect the efficient use of budget funds, the quality of educational services and the strategic stability of the education system. The purpose of this article is to identify the financial and economic consequences of small academic groups, their impact on the cost structure of educational programmes, and to justify approaches to optimising the resource provision of higher education. The methodological basis of the study consists of elements of economic analysis, comparative cost assessment, structural-functional approach, and modelling of management decision scenarios. Methods of quantitative analysis of statistical data, logical-structural generalisation, and expert assessment of the impact of small groups on the financial efficiency of the educational process were applied. The study found that the presence of small groups leads to an increase in per capita costs per student, reduces the economic feasibility of educational programmes, complicates staffing planning, and creates risks for the sustainable development of educational institutions. It was found that disparities in group sizes have not only a quantitative but also a qualitative dimension, as they affect academic interaction, the motivation of participants in the educational process, and the institutional reputation of higher education institutions. The practical value of the article lies in formulating approaches to adapting financial models taking into account economies of scale, developing recommendations for optimising the structure of educational programmes, and justifying management decisions aimed at improving the economic efficiency of higher education institutions in the context of structural changes.

Keywords: small groups, higher education funding, structural imbalances, educational programmes, risks and limitations, resource efficiency, state order, quality of specialist training.

УДК 378.014.543:331.101.262

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct87-16>

Писарчук О.В.¹

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку
і бізнес-консалтингу,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

Pysarchuk Oksana

Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics

Постановка проблеми. У сучасних умовах реформування та трансформаційних процесів у системі вищої освіти України дедалі більшої гостроти набуває проблема забезпечення належного рівня фінансово-економічної стійкості ЗВО. Одним із ключових чинників, що обумовлює дисбаланс у розподілі фінансових ресурсів та створює ризики для якості освітнього процесу, є формування малочисельних академічних груп, які виникають внаслідок нерівномірного розподілу контингенту здобувачів за спеціальностями та закладами. Така ситуація призводить до

структурних диспропорцій у підготовці фахівців, оскільки за умов недостатнього наповнення групи ЗВО отримує істотно менші обсяги фінансування з різних джерел надходження коштів, що приводить до дефіциту ресурсів нормального функціонування. Наукове значення проблеми полягає в необхідності поглибленого дослідження фінансово-економічних наслідків існування малочисельних груп як особливого прояву структурних диспропорцій у сфері вищої освіти. Зазначене питання не обмежується лише внутрішніми організаційними аспектами функціонування окремих

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6674-9223>

ЗВО, а має системний характер, що впливає на формування людського капіталу країни та визначає конкурентоспроможність національної економіки в довгостроковій перспективі.

Практичне значення даної проблематики зумовлене тим, що результати її дослідження можуть стати основою для розробки ефективних механізмів фінансування освітніх програм, спрямованих на оптимізацію структури підготовки фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В контексті дослідження проблематики фінансування вищої освіти та його впливу на якість підготовки фахівців, варто звернутися до актуальних наукових праць українських та закордонних вчених. Так Гладких Д. М., Малафеева К. Ю. у дослідженні [3] автори акцентують увагу на хронічному недофінансуванні системи вищої освіти в Україні та її загостренні в умовах воєнних дій в країні, а також зазначають на відсутності ефективної моделі фінансування підготовки фахівців, яка б відповідала потребам ринку праці. В роботі [7] доведено низький рівень стимулюючої функції чинної методики формульного розподілу бюджетних коштів, оскільки не враховує реальні потреби ринку праці, що також свідчить про наявність дисбалансу між фінансуванням підготовки та реальними потребами та запитами економіки.

Дослідження авторського колективу Гейко Л. М. та Кузнецової М. А. [2] присвячено аналізу тенденцій державного замовлення та його впливу на структуру підготовки кадрів, Автори підкреслюють, що недостатність фінансування негативно впливає на якість освітнього процесу, знижує мотивацію викладачів та обмежує доступ до сучасних освітніх технологій.

Ентоні К. Мосс в своєму дослідженні [9] розглядає особливості моделі фінансування вищої освіти у Великій Британії та акцентує увагу на недоліках чинної моделі та наявності дисбалансу фінансового забезпечення через регіональні чинники та через особливості підготовки за ресурсно-місткими спеціальностями, а також доводить доцільність оптимізації моделі фінансування вищої освіти. Аналітична доповідь «Higher Education Needs Funding Formulas» [12] висвітлює проблеми і недоліки у фінансових формулах державного фінансування. В роботі підкреслюється потреба удосконалення фінансових механізмів для кращого відповідності потребам навчальних закладів та ринку праці.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне дослідження фінансово-економічних наслідків формування малочисельних академічних груп у закладах вищої освіти України як прояву структурних диспропорцій у системі підготовки фахівців. У межах поставленої мети передбачається виявити причинно-наслідкові зв'язки між чисельністю здобувачів освіти в академічних

групах та ефективністю фінансування освітніх програм, а також проаналізувати вплив малокомплектних груп на якість освітнього процесу, фінансову стійкість ЗВО, організаційні механізми управління та формування людського капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У сучасних умовах функціонування системи вищої освіти України фінансування підготовки фахівців, формується за змішаною моделлю надходжень, яка інтегрує як державні, так і недержавні джерела [6]. Основу цієї моделі становлять два взаємодоповнюючі потоки ресурсів: бюджетне фінансування, що виступає джерелом наповнення загального фонду, та надходження як плата за навчання від фізичних і юридичних осіб, які забезпечують формування спеціального фонду [1]. Кожен із зазначених потоків має власну логіку формування, нормативно-правове забезпечення та фінансову залежність від чисельності студентського контингенту.

В основі визначення суми обсягів бюджетного фінансування ЗВО є формульний механізм розподілу бюджетних коштів між закладами вищої освіти, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1146 [8]. Однією з ключових ідей запровадження формульного підходу розподілу фінансування було задекларовано те, що обсяги фінансування мають залежати від результативності діяльності певного ЗВО.

Для визначення відносної чутливості моделі фінансування ЗВО до зміни показників формули, таких як показники масштабу, наукової діяльності, міжнародної діяльності, регіональної підтримки, працевлаштування, а також впливу контингенту здобувачів освіти, було використано концепцію відносної чутливості, яка оцінює відносну зміну обсягу фінансування ($\Delta F / \bar{F}$) при відносній зміні відповідного показника ($\Delta X / \bar{X}$). Відносна чутливість дозволяє порівняти вплив різних показників у відносних одиницях, враховуючи масштаб їхніх змін та граничні значення.

За результатами розрахунків відносної чутливості було виявлено, що домінуючий вплив на фінансування у відносних одиницях має контингент здобувачів освіти (0,328) та має найвищу відносну чутливість. В той же час, показники, які формують інтегральний показник діяльності формули розподілу коштів, а саме показники масштабу, наукової діяльності, міжнародної діяльності, працевлаштування та регіональної підтримки, мають значно нижчу відносну чутливість, в діапазоні від 0,094 до 0,107. Маємо констатувати, що саме динаміка контингенту здобувачів освіти певного ЗВО, які навчаються за кошти державного бюджету, має суттєвий вплив на обсяги бюджетного фінансування на підготовку фахівців.

Зазначена залежність має кількісну кореляцію, що відображає принцип «ресурсної еластичності»

фінансування до контингенту, чим більшою є чисельність бюджетників, тим вищим є обсяг загального фонду, який отримує відповідний ЗВО.

Водночас, комерційний компонент фінансового забезпечення освітньої діяльності, який формує спеціальний фонд, залежить від чисельності здобувачів освіти контрактної форми навчання та встановленої вартості освітніх послуг на певну спеціальність певного ЗВО. Тобто фінансові надходження на підготовку одного контрактника є результатом добутку чисельності та ціни контракту, що формує додаткове джерело фінансування витрат на оплату праці викладачів, розвиток інфраструктури та забезпечення матеріально-технічної бази.

Зазначені аспекти стають ще більш релевантними в контексті задекларованого в Україні підходу, відомого як «гроші ходять за студентом», який передбачає перехід від інституційного до персоналізованого фінансування. Такий підхід, ініційований Міністерством освіти і науки України, спрямований на переорієнтацію державного фінансування з усталеного підходу підтримки закладу освіти як такого, а на фінансування підготовки конкретного здобувача вищої освіти. У результаті такого трансформаційного зсуву обсяг фінансових надходжень до ЗВО ще більше прив'язується до чисельності контингенту, незалежно від джерела фінансування.

Аналіз витрат на підготовку фахівців вимагає диференційованого підходу, де ключовим фактором є не лише сукупна чисельність здобувачів освіти, а й структурна складова, що відображається у кількості та різноманітності освітніх програм, які реалізуються закладом вищої освіти.

Цей феномен можна пояснити через концепцію ефекту масштабу та фіксованих витрат. Кожна нова освітня програма, незалежно від кількості здобувачів освіти, які її опановують, генерує значні фіксовані витрати, які не залежать від обсягу наданих послуг. До таких витрат відносяться зокрема створення унікальних навчально-методичних матеріалів, курсів різноманітних ресурсів для кожної спеціальності та освітньої програми; адміністрування освітнього процесу, його та кадрове забезпечення, в тому числі через залучення спеціалізованого професорсько-викладацького складу, експертів у конкретній галузі знань, що викладається лише в рамках певної програми. Вагомим витратним компонентом є витрати на утримання сучасної спеціалізованої інфраструктури, як то унікальних лабораторій, програмного забезпечення, бібліотечних фондів та іншого обладнання, яке є необхідним для підготовки за конкретною програмою, але не використовується іншими. Наприклад, підготовка фахівців за програмами у сфері інформаційних технологій може вимагати сучасного комп'ютерного обладнання,

тоді як програми з медичних чи інженерних дисциплін потребують спеціалізованих лабораторій, тренажерів або доступу до клінічної бази. Таким чином, кожна додаткова освітня програма генерує унікальний набір витрат, що акумулюються у загальному бюджеті.

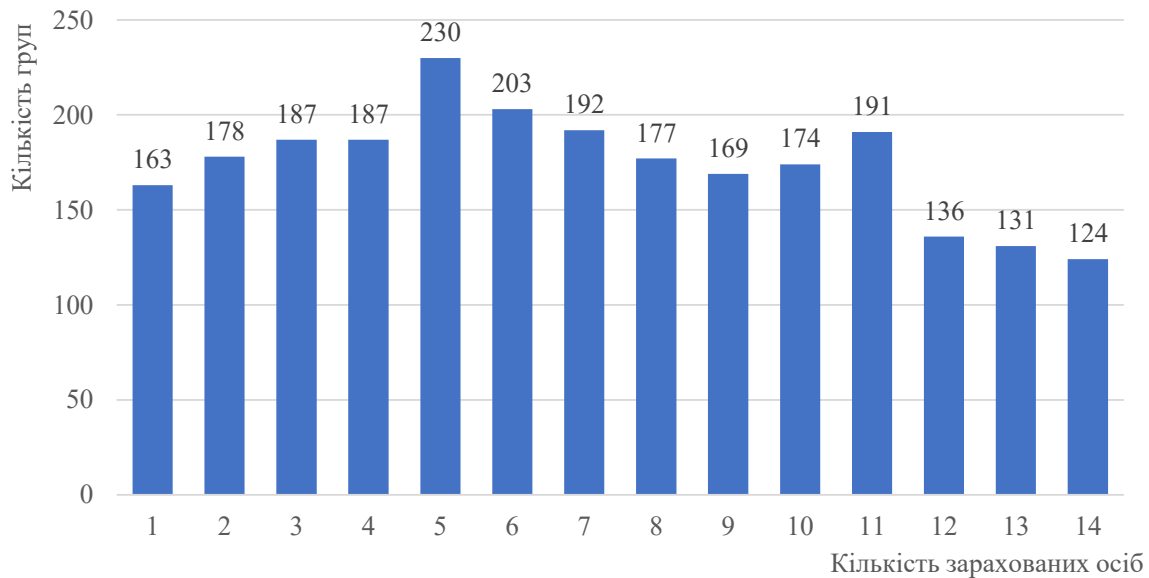
Варто враховувати, що диверсифікація освітніх програм часто супроводжується нерівномірним розподілом здобувачів між ними. Деякі програми можуть залучати значну кількість студентів, тоді як інші, лише незначну частку. У такому разі програми з малою кількістю учасників стають економічно менш ефективними, оскільки фіксовані витрати, такі як утримання викладачів, обладнання, розподіляються на меншу кількість осіб, що підвищує середню собівартість підготовки одного фахівця.

Проведено аналіз розподілу здобувачів освіти за освітніми програмами, спеціальностями в ЗВО України. Аналіз проведено за результатами зарахування на освітній рівень бакалавр [4] до ЗВО, які підпорядковано МОН України. Частка здобувачів освіти рівня бакалавр в середньому становить 70% [4] кількості здобувачів освіти. Так, станом на 01 жовтня 2021 року частка здобувачів освіти рівня бакалавр становила 75,5%, а станом на 01 жовтня 2024 року, вона становила 69,5%, це надає підстави стверджувати про репрезентативність вибірки.

Результати аналізу виявили суттєві диспропорції щодо вибору вступниками закладів освіти та спеціальностей. Майже за кожною спеціальністю виявлено факти зарахування в різні ЗВО сумарно менше 15 осіб на бюджет та контракт. Частка таких позицій з малою кількістю здобувачів за спеціальністю коливається від 0% до 87%. Тобто, в певному ЗВО за відповідною спеціальністю може бути сформована лише малокомплектна група. Маємо констатувати наявність позицій, а це певна спеціальність в певному ЗВО, на які зараховано по 1, 2, 3 особи (рис. 1). Частка кількості таких освітніх програм з малою кількістю здобувачів освіти в межах одного ЗВО також суттєво різниця й коливається від 0 до 95%. В цілому, понад 12% здобувачів освіти денної форми навчання зараховано на освітні програми та спеціальності, де чисельність не перевищує 15 осіб.

Результати аналізу за спеціальностями виявив, що навіть на кон'юктурні, найбільш популярні спеціальності, такі як «Менеджмент», «Економіка», «Журналістика», «Комп'ютерні науки» та інші спостерігаємо наявність малочисельних груп, частка позицій яких, тобто зарахування на певну спеціальність до певного ЗВО знаходиться в межах 25%–60%.

Результати аналізу контингенту здобувачів освіти ЗВО та вступних кампаній за останні роки вказують на тенденцію зарахування незначної кількості студентів на окремі спеціальності та

Рис. 1. Розподіл кількості малочисельних груп за результатами зарахування вступників до ЗВО України у 2024 році, незалежно від джерел фінансування

Джерело: авторська розробка на підставі даних [4]

освітні програми в різних ЗВО. Це унеможлиблює формування повнокомплектних груп, що призводить до низки негативних наслідків. Маємо констатувати, що така розпорошеність, така необґрунтована диверсифікація освітніх програм окремих ЗВО при низькій чисельності здобувачів освіти на такі програми несе певні ризики не тільки для цих ЗВО, а й призводить до негативних наслідків та ризиків для системи вищої освіти в цілому, як то, фінансових, освітніх, організаційних, соціально-економічних та стратегічних.

Основними негативними наслідками фінансового характеру стає фактичне недофінансування підготовки здобувача. Мала чисельність здобувачів на спеціальності призводить до зниження фінансової ефективності ЗВО. У випадках, коли зараховується 2–7 студентів, формування повнокомплектної групи стає неможливим, зниження сумарного фінансування освітньої програми спричиняє неефективне використання бюджетних ресурсів. Витрати на одного студента в таких групах зростають порівняно з великими групами, створюючи внутрішній дисбаланс у розподілі коштів. У системі формульного фінансування [5], де державні асигнування залежать від контингенту, низька чисельність може спричинити хронічний дефіцит, особливо за умов демографічного спаду та обмеженого залучення контрактників. Це підвищує ризики накопичення боргів і втрати фінансової стабільності ЗВО, що спостерігається в регіональних ЗВО.

Низька чисельність студентів у групах негативно впливає на якість освітнього процесу. У малочисельних групах обмежується академічна

взаємодія, включаючи дискусії та групові проекти, що є ключовими елементами сучасної педагогіки, обмежується реалізація практичних та лабораторних компонентів навчання. Це призводить до труднощів у забезпеченні індивідуалізованого підходу та контролю знань, а також до дисбалансу між навантаженням і якісним результатом через порушення ефективного співвідношення студентів до викладачів. У результаті знижується рівень досягнень студентів і якість підготовки випускників, що не відповідає вимогам ринку праці. Довгостроково це зменшує конкурентоспроможність вищої освіти на національному та міжнародному рівнях [11] та має прямий негативний вплив на якість формування людського капіталу.

З організаційного боку, значна кількість малочисельних груп ускладнює адміністративне управління ЗВО [10]. Це стосується планування розкладу, розподілу навантаження на викладачів та використання інфраструктури, оскільки вимагає дублювання ресурсів без пропорційного ефекту. Такі ситуації ускладнюють процеси ліцензування та акредитації спеціальностей, а також формування потоків для загальних дисциплін. У контексті реорганізації ЗВО це посилює бюрократичні перешкоди та ризики нестабільності структури закладу. Водночас, таке дублювання ресурсів обумовлює необхідність додаткових фінансових витрат на процеси забезпечення. Витрати на малочисельні програми часто перекриваються за рахунок ресурсів інших програм, що призводить до посилення внутрішньої фінансової напруги у ЗВО.

В соціально-економічному контексті малочисельні групи загострюють регіональні

диспропорції. У регіонах з низьким попитом на спеціальності це може призвести до закриття програм, обмежуючи доступ молоді до освіти та посилюючи міграцію. ЗВО як ключові роботодавці в регіонах стикаються з ризиками скорочення штату, що впливає на зайнятість і соціальний статус викладачів. Економічно це знижує внесок ЗВО в місцеві бюджети через зменшення податкових надходжень і стимулювання бізнесу [11]. Крім того, обмежений доступ до сучасної інфраструктури негативно впливає на мотивацію та соціальну інтеграцію здобувачів.

Група стратегічних ризиків пов'язана з довгостроковим впливом на систему вищої освіти. Загострюються ризики зниження конкурентоспроможності ЗВО у рейтингах та на ринку освітніх послуг [11]. Фрагментація спеціальностей, посилена демографічним спадом і зовнішніми факторами, робить ЗВО вразливими до реорганізації або закриття. Це ускладнює підготовку фахівців для пріоритетних галузей і створює ризики для національної освітньої політики. Об'єднання ЗВО може бути лише одним з елементів потенційних рішень, але без адаптивної державної політики, без адекватного планування воно загрожує втратою унікальних освітніх програм, яких потребує економіка країни.

Зазначені фінансові, освітні, організаційні, соціально-економічні та стратегічні аспекти негативних наслідків формування малокомплектних груп в ЗВО створюють системні виклики для функціонування освітньої системи. Ці фактори, зокрема зниження якості освітнього процесу через обмежену академічну взаємодію, неефективне використання ресурсів, ускладнення адміністративного управління та загострення регіональних диспропорцій, мають кумулятивний ефект, що відбивається на якості підготовки випускників. У результаті система вищої освіти щорічно випускає певну частку фахівців, чії професійні компетентності є порівняно нижчими через обмежену якість навчання в малокомплектних групах.

Така ситуація призводить до систематичного поповнення ринку праці фахівцями з недостатнім рівнем підготовки, що безпосередньо впливає на формування якості людського капіталу [1]. Зниження якості людського капіталу має довгострокові наслідки для економічного розвитку, оскільки обмежує здатність випускників ефективно відповідати вимогам сучасного ринку праці та потребує постійних додаткових ресурсів для професійної перепідготовки, підвищення кваліфікації або компенсації прогалів у знаннях і навичках таких фахівців. У перспективі це підвищує суспільні витрати на вдосконалення людського капіталу, що могло б бути недопущено через оптимізацію структури освітніх програм і контингенту здобувачів. Таким чином, вирішення проблеми

малокомплектних груп є критично важливим для забезпечення сталого розвитку системи вищої освіти та підвищення конкурентоспроможності національного людського капіталу.

Висновки. Проведене дослідження дозволило виявити багатогранний вплив явища малочисельних груп на фінансову стійкість ЗВО, якість освітнього процесу та формування людського капіталу. Аналіз контингенту здобувачів освіти виявив значні диспропорції в розподілі студентів за спеціальностями, що призводить до недофінансування підготовки фахівців і зниження ефективності використання ресурсів. Зокрема, домінуюча роль контингенту в формульному фінансуванні ЗВО підкреслює залежність обсягів фінансування від чисельності студентів, тоді як малочисельні групи генерують фіксовані витрати, які не компенсуються надходженнями, створюючи дефіцит і підвищуючи собівартість навчання на одного студента.

Негативні наслідки охоплюють фінансову сферу через неефективний розподіл коштів, освітню компоненту, через обмежену інтерактивність і доступ до ресурсів, організаційну складову, соціально-економічну, а також стратегічну складову, що має кумулятивний негативний ефект на якість людського капіталу та суспільні витрати на його вдосконалення.

Серед напрямів подальших досліджень можна визначити розробку методології оптимізації контингенту через моделювання сценаріїв об'єднання програм, також актуальним є вивчення інструментів державної політики для підтримки стратегічно важливих спеціальностей, що сприятиме збалансованому розвитку вищої освіти і посиленню її внеску в людський капітал.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Білінець М. Ю., Буряченко А. Є., Паєнтко Т.В. Фінансування вищої освіти в Україні у XXI столітті: виклики та перспективи їх подолання. *Фінанси України*. 2021. № 2. С. 98–112. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.02.098>
2. Гейко Л. М., Кузнєцова М. А. Проблеми фінансування вищої освіти в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2023. №9. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-03-02>
3. Гладких Д. М., Малафєєва К. Ю. Ключові проблеми фінансування закладів вищої освіти в Україні та напрями їх вирішення. *Бізнес Інформ*. 2025. №4. С. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-150-159>
4. ЄДЕБО Єдина державна електронна база з питань освіти. Офіційний сайт. URL: <https://info.edbo.gov.ua/> (дата звернення 29.07.2025)
5. Кириленко О., Жадан О. Модель фінансування вищої освіти в Україні: зміна пріоритетів. *Світ фінансів*. 2023. № 2 (75). С. 140–154. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1613>

6. Лондар С.Л. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування: монографія. ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2021. 274 с.

7. Писарчук О. Проблемні аспекти фінансування закладів вищої освіти: формульний розподіл. *Економіка та суспільство*. 2024. №70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-138>

8. Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року № 1146 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1146-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.06.2025)

9. Moss A. Funding the Higher Education Sector: More funding, with wiser spending. *Higher Education Policy Institute*, 2023. URL: <https://www.hepi.ac.uk/2023/12/11/funding-the-higher-education-sector-more-funding-with-wiser-spending/>

10. Ponomarenko V. Some problems of the education system in Ukraine: analytics: monograph. Kharkiv: PC Technology Centre, 2021, 172 p. DOI: <http://doi.org/10.15587/978-617-7319-35-0>.

11. Psacharopoulos G., Patrinos H. A. Returns to Investment in Education: A Decennial Review of the Global Literature. *Education Economics*. 2018. № 26 (5). P. 445–458. URL: <https://hdl.handle.net/10986/29672>.

12. Richmond Matt. Higher Education Needs Funding Formulas. *New America*, 2025. URL: <http://newamerica.org/education-policy/briefs/higher-education-needs-funding-formulas/>

REFERENCES:

1. Bilinets M. Yu., Buriachenko A. Ye., Paientko T.V. (2021) Finansuvannia vyshchoi osvity v Ukraini u KhKhl stolitti: vyklyky ta perspektyvy yikh podolannia. [Financing higher education in Ukraine in the 21st century: challenges and prospects for overcoming them]. *Finansy Ukrainy*, no. 2, pp. 98-112.

2. Heiko L. M., Kuznietsova M. A. (2023). Problemy finansuvannia vyshchoi osvity v Ukraini. [Problems of financing higher education in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia*, no. 9 DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-03-02>

3. Hladkykh D. M., Malafeieva K. Yu. (2025). Kliuchovi problemy finansuvannia zakladiv vyshchoi osvity v Ukraini ta napriamy yikh vyrishennia. [Key problems of financing higher education institutions in Ukraine and ways to solve them] *Business Inform*, no. 4, pp. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-150-159>

4. EDEBO. (2022). Yedyna derzhavna elektronna baza z pytan osvity [Unified State Electronic Database on Education]. Available at: <https://vstup.edbo.gov.ua/statistics/requests-by-university/> (accessed July 29, 2025)

5. Kyrylenko O., Zhadan O. (2023) Model finansuvannia vyshchoi osvity v Ukraini: zmina prioritetiv [The model of financing higher education in Ukraine: changing priorities]. *Svit finansiv*. vol. 2, pp. 140–154. Available at: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1613>

6. Londar S.L. (2021) Udoskonalennia finansuvannia systemy osvity Ukrainy yak peredumova uspishnoho reformuvannia: monohrafiia [Improving the financing of Ukraine's education system as a prerequisite for successful reform: monohrafiia]. DNU "Instytut osvithoi analityky". Kyiv, p. 274.

7. Pysarchuk O. (2024). Problemni aspekty finansuvannia zakladiv vyshchoi osvity: formulnyi rozpodil. [Problematic aspects of financing higher education institutions: formulaic distribution] *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-138>

8. Pro rozpodil vydatkiv derzhavnogo biudzhetu mizh zakladamy vyshchoi osvity na osnovi pokaznykiv yikh osvitnoi, naukovoї ta mizhnarodnoi diialnosti. [On the distribution of state budget expenditures between higher education institutions based on the indicators of their educational, scientific and international activities] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 hrudnia 2019 roku № 1146 zi zminamy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1146-2019-%D0%BF#Text> (accessed June 01, 2025)

9. Moss A. (2023) Funding the Higher Education Sector: More funding, with wiser spending. *Higher Education Policy Institute*. Available at: <https://www.hepi.ac.uk/2023/12/11/funding-the-higher-education-sector-more-funding-with-wiser-spending/>

10. Ponomarenko V. (2021) Some problems of the education system in Ukraine: analytics: monograph. Kharkiv: PC Technology Centre, p. 172. DOI: <http://doi.org/10.15587/978-617-7319-35-0>.

11. Psacharopoulos G., Patrinos H. A. (2018). Returns to Investment in Education: A Decennial Review of the Global Literature. *Education Economics*, vol. 26 (5), pp. 445–458. Available at: <https://hdl.handle.net/10986/29672>.

12. Richmond Matt (2025) Higher Education Needs Funding Formulas. *New America*. Available at: <http://newamerica.org/education-policy/briefs/higher-education-needs-funding-formulas/>

Стаття надійшла: 07.10.2025

Стаття прийнята: 20.10.2025

Стаття опублікована: 24.11.2025